

રજુ તારીખ : ૧૨/૦૪/૨૦૨૪

દાખલ તારીખ : ૧૨/૦૨/૨૦૨૪

ફેસલ તારીખ : ૧૧/૧૧/૨૦૨૫

વર્ષ : , માસ : દિવસ :

32nd Additional Chief Judicial Magistrate Court, (Spe. N.I. Court No. 46)

Ahmedabad City

ફોજદારી કેશ નં. ૪૯૨૭૩/૨૦૨૪

આંક - ૨૧.

નિકુંજ મેરામભાઈ ચાવડા, ઉવ.પુખ્ત.

તે ધ સ્કોનના ભાગીદાર.

ઠે. ૬૧/૪૭૮, ગર્વમેન્ટ એચ. કોલોની,
ગણપતિ મંદીર પાસે, ગુ. હા. બોર્ડ,
ખોખરા, અમદાવાદ.

...

ફરિયાદી.

વિરુદ્ધ.

શીતલબેન ગોપાલભાઈ પંચાલ, ઉવ.પુખ્ત.

તે ડી.એમ. કોર્પોરેશનના માલીક,

ઠે. સુમેલ-૬, બ્લોક-બી, ૨૧૨, બીજો માળ,
જયુપીટર મીલ કમ્પાઉન્ડ, દૂધેશ્વર,
અમદાવાદ.

...

આરોપી.

ગુન્હો : ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ- ૧૩૮ મુજબ.

ફરીયાદી તરફે વિ.વકીલ શ્રી : ડી. એ. પાટીલ.

આરોપી તરફે વિ.વકીલ શ્રી : જયેશ. ડી. રામી.

:: JUDGMENT ::

(૧.૦) ફરીયાદીની હાલની ફરીયાદની હકીકત એવી છે કે : આ કામના ફરીયાદી ઉપરોક્ત જણાવેલ સરનામે ધી સ્કોન પેઢીના નામથી ભાગીદારીમા કેમીકલ્સ એન્ડ ફાર્માનુ રો - મટીરીયલનો સપ્લાય કરવાનો અને ટ્રેડીંગ કરવાનો વેપાર ધંધો કરે છે. તેમજ આરોપી ડી.એમ. કોર્પોરેશનના નામે કેમીકલ્સ એન્ડ ફાર્માનુ રો મટીરીયલનો સપ્લાય કરવાનો વેપાર ધંધો કરે છે. આ કામના આરોપીઓએ ફરીયાદીને ઇન્ડીયા માર્ટના માધ્યમથી ફેબ્રુઆરી -૨૦૨૩મા સંપર્કમા આવેલ અને આરોપીએ ફરીયાદી સાથે વિશ્વાસ કેળવી ફરીયાદીને જણાવેલ કે ક્રેડીટ ઉપર માલ આપો જેથી આરોપી સાથેના અગાઉના વ્યવહાર ધ્યાને રાખી ફરીયાદીએ બજારમાથી ક્રેડીટ ઉપર માલ લાવી, આ કામના આરોપીને ક્રેડીટ ઉપર માલ આપેલ. જે તા. ૧૧/૦૨/૨૦૨૩ થી આજદીન સુધીમા માલ કુલે રુ.૧૧,૬૬,૬૧,૪૯૭/- (અંકે રુપિયા અગિયાર કરોડ છાસઠ લાખ એકસઠ હજાર ચારસો સત્તાણું પુરા) ના જુદા જુદા બીલોથી માલ આપવામા આવેલ હતો. અને તે પૈકી આરોપી પાસે કુલે બાકી લેણા રુ.૬,૯૨,૨૯,૯૦૦/- (અંકે છ કરોડ બાણું લાખ ઓગણત્રીસ હજાર નવસો પુરા) લેવાના બાકી નીકળે છે. જે પેકી ફરીયાદીએ સદર કાયદેસરના નાણા આરોપી પાસેથી માંગણી કરતા આરોપીએ સદર જવાબદારી પેટે આરોપીના બેન્ક ખાતાવાળી બેન્ક, ધી ફેડરલ બેંક, આશ્રમ રોડ શાખા, અમદાવાદ નો ચેક નં.૧૧૩૪૯૯, તા.૩૧/૦૧/૨૦૨૪ નો રકમ રુ.૨૩,૬૯,૭૯૦/- નો સહી કરી આપેલ. સદર ચેક બેંકમા ભરવાથી સ્વીકારાઈ જશે તેવો ભરોસો અને વિશ્વાસ આપેલ. વધુમા ફરીયાદી જણાવે છે કે, આરોપીએ આપેલ સદર ફરીયાદીના ખાતાવાળી બેન્ક, આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ. બેંક, ખોખરા શાખા, અમદાવાદ શાખામા તા. ૦૧/૦૨/૨૦૨૪ના રોજ જમા કરાવતા સદર ચેક "ફંડ ઈનસફીશીયન્ટ " ના શેરાથી તા.૦૨/૦૨/૨૦૨૪ ના રોજ પરત આવેલ. ત્યારબાદ, ફરીયાદ હકીકત વધુમાં એવી છે કે, એ રીતે ચેક રીટર્ન આવ્યા બાદ ફરીયાદી એ તેમના વકીલશ્રી મારફત ધોરણસર ની ડિમાન્ડ નોટીસ રજીસ્ટર એડી પોસ્ટ ના માધ્યમ થી તા.૨૭/૦૨/૨૦૨૪ ના રોજ આરોપી ને મોકલેલ, જે નોટીસ આરોપી ને તા.૨૮/૦૨/૨૦૨૪ અને તા.૧/૩/૨૦૨૪ ના રોજ બજી ગયેલ, અને તા. ૧૧ /૦૩/૨૦૨૪ના રોજ આરોપીએ સદર નોટીસનો ઉડાઉ જવાબ આપેલ. પરંતુ, આ કામના આરોપીએ ફરીયાદીની કાયદેસરની લેણી રકમ વસુલ આપેલ નથી.

C. C. No. - 49273-2024

32nd Additional Chief Judicial Magistrate Court, Ahmedabad City

(૧.૧) એ રીતે લેણી રકમ સબંધે ચેક આપેલ તે ચેક અપુરતા ભંડોળના શેરા સાથે પરત ફરેલ તે પછી ઘોરણસર ડિમાન્ડ નોટીસ આપવા છતાં લેણી રકમ વસુલ નહીં આપી આરોપીએ ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ- ૧૩૮ અન્વયેનો ગુન્હો કરેલો હોવાના આક્ષેપ સાથે ફરીયાદીએ હાલની ફરીયાદ રજુ રાખી આરોપી સામે કાયદેસર કાર્યવાહી કરવા તથા સજા અને દંડ કરવા તથા વળતર અંગે આદેશ કરવા અરજ કરેલ છે.

(૨.૦) ઉપરોક્ત હકીકત મુજબની ફરીયાદ તથા સાથે સામેલ દસ્તાવેજી પુરાવા અને ફરીયાદી ના વેરીફિકેશનને ધ્યાને લઈ ગુન્હાનુ કોગનીઝન્સ લેવામાં આવેલ અને આરોપી ને પ્રોસેસ ઈશ્યુ કરવા હુકમ કરવામાં આવેલ. પ્રોસેસ આધારે આરોપી અદાલતમાં ઉપસ્થિત થતા આરોપીને કેસ પેપર્સની નકલો આપી, આક્ષેપીત ગુન્હા અંગે તથા ફરીયાદ હકીકત અંગે તેઓની સમજ આપી આંક-૬ ની વિગતે આરોપીની પ્લી લીધેલ, જેમાં તેમણે ગુનો કબુલ હોવાનો ઈન્કાર કરતા કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી આગળ ચલાવવામાં આવેલ.

(૩.૦) ફરીયાદપક્ષે નીચે મુજબનો મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરેલ છે.

મૌખિક પુરાવો :-

ક્રમ	આંક	સાહેદનું નામ
૧	૩	ફરીયાદીની સોગંદઉપર સરતપાસ

દસ્તાવેજી પુરાવો :-

ક્રમ	આંક	દસ્તાવેજની વિગત
૧	૭	ફરીયાદી પેઢીના જી.એસ.ટી. સર્ટીફિકેટની નકલ.
૨	૮	આરોપીએ આપેલ બીલની સ્થળપ્રત
૩	૯	આરોપીએ આપેલ ઇવે બીલની સ્થળપ્રત.
૪	૧૦	આરોપીએ આપેલ અસલ તકરારી ચેક
૫	૧૧	ચેક રીટર્ન મેમો
૬	૧૨	ડિમાન્ડ નોટીસની ઓફીસ કોપી
૭	૧૩	ડિમાન્ડ નોટીસ રજીસ્ટર એડી કરેલ તેની પોસ્ટ ખાતાની સ્લીપ
૮	૧૪, ૧૫	પોસ્ટ ખાતાનો ઓનલાઈન ટ્રેક રીપોર્ટ.

૧૦	૧૬	આરોપીએ આપેલ નોટીસનો જવાબ.
----	----	---------------------------

(૩.૧) નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે 'ઈન્ડિયન બેંક એસોશિયેશન એન્ડ અધર્સ વિ. યુનીયન ઓફ ઈન્ડિયા (Writ petition no- 18/2013)' ના ચુકાદામાં પ્રસ્તાપીત કરેલ ગાઈડલાઈન્સ મુજબ આ કામે કોગ્નીઝન્સ લઈ કાર્યવાહી આગળ ચલાવવામાં આવેલ છે, આ સંજોગોમાં ફરીયાદીએ રજુ કરેલ દસ્તાવેજો સંબંધે ઉલટતપાસ કરવા માંગતા હોય તો તે માટે આરોપીએ રજુઆત કરવી જોઈએ પરંતુ આરોપીએ આવી કોઈ રજુઆત કરેલ નથી, આરોપીની હાજરી માટે તેઓ પાસેથી જામીન લેવામાં આવેલ છે તેમ છતાં પ્લી રેકર્ડ થયા બાદ તેઓ હાજર રહેલા નથી. આ સંજોગોમાં ફરીયાદીએ રજુ કરેલ પુરાવા સંબંધે આરોપી ફરીયાદીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવા માંગતા નથી તેવું માની ફરીયાદીની ઉલટતપાસનો આરોપીનો હક્ક બંધ કરવા અંગેનો હુકમ કરવામાં આવેલ છે.

(૪.૦) ફરીયાદીએ કલોઝીંગ પુરસીસ આપ્યા બાદ રજુ થયેલ પુરાવા સંબંધે ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર કોડ કલમ- ૩૧૩ મુજબ વિશેષ નિવેદન તૈયાર કરવામાં આવેલ પરંતુ આરોપી હાજર રહેતા ન હોય તેથી આરોપી ફરીયાદીએ રજુ કરેલ પુરાવા સંબંધે કોઈ ખુલાસો કરવા માંગતા નથી તે બાબતની નોંધ વિશેષ નિવેદન લગત કરવામાં આવેલ છે.

(૫.૦) ફરીયાદીના વિ. વકીલશ્રી હાજર છે, તેઓની મૌખિક દલીલ સાંભળેલ છે જે મુખ્યત્વે કાયદાના સ્થાપિત સિદ્ધાંતો તથા રજુ થયેલ પુરાવા પર આધારીત છે. આરોપી તરફે કોઈ હાજર નથી તેથી આરોપી તરફે કોઈ દલીલ નથી તે બાબતની નોંધ કરવામાં આવેલ છે અને કામ હુકમ માટે હાથ પર લીધેલ છે.

(૬.૦) કેસની ઉપરોક્ત હકીકતો ધ્યાને લેતાં મારા નિર્ણય માટે નીચે મુજબનો મુદો ઉપસ્થિત થાય છે.

:: મુદાઓ ::

૧. શું ફરીયાદી વ્યાજબી શંકાથી પર સાબીત કરે છે કે, આ કામના આરોપીએ ફરીયાદીને કાયદેસરની લેણી રકમ પેટે **ધી ફેડરલ બેંક, આશ્રમ રોડ શાખા, અમદાવાદ નોચેક નં.૧૧૩૪૯૯, તા.૩૧/૦૧/૨૦૨૪ નો રકમ રૂ.૨૩,૬૯,૭૯૦/-** નો ચેક ઈશ્યુ કરેલ, જે ચેક ફરીયાદી એ તેમના બેંક ખાતામાં પ્રસ્તુત કરતા,

"ફંડ ઈનસફીશીયન્ટ "ના રીટર્નમેમાના શેરા સાથે પરત આવેલ, આ પછી સમય મર્યાદામાં ધોરણસરની ડિમાન્ડ નોટીસ આરોપીને રજીસ્ટર એડી પોસ્ટના માધ્યમથી મોકલવા છતાં આરોપીએ લેણી રકમ વસુલ નહીં આપી ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ – ૧૩૮ મુજબનો ગુન્હો કરેલ છે ?

૨. શું હુકમ ?

(૬.૧) ઉપરોક્ત મુદાઓના મારા નિર્ણયો નીચે મુજબ છે.

૧. હકારમાં,

૨. આખરી હુકમ મુજબ.

(૭.૦) ઉપરોક્ત મુદાઓના નિર્ણયના મારા કારણો નીચે મુજબ છે.

:: કારણો ::

મુદા નં. ૧ :-

(૭.૧) ક્રિમીનલ જ્યુરીસ્પ્રુડન્સના સિધ્ધાંત મુજબ આરોપી સામેનો આક્ષેપીત ગુન્હો પુરવાર કરવાની જવાબદારી ફરીયાદપક્ષ પર છે, ફરીયાદપક્ષ જ્યાં સુધી આરોપી સામેનો આક્ષેપીત ગુન્હો વ્યાજબી શંકાઓથી પર પુરવાર ન કરે ત્યાં સુધી એવું અનુમાન કરવાનું રહે છે કે આરોપી નિર્દોષ છે. આ કામે ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ- ૧૩૮ મુજબના ગુન્હાનો આક્ષેપ છે, આ પ્રકારનો આક્ષેપીત ગુન્હો પુરવાર કરવા માટે પણ સાબીતીનો પ્રાથમિક બોજો ફરીયાદી પર જ છે, પરંતુ કાયદાની કલમ- ૧૩૯ માં કેટલીક બાબતો સબંધે અનુમાન કરવા અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે, જે અમુક અંશે ફરીયાદી ઉપર રહેલ સાબીતીના બોજને ઘટાડે છે. તેથી ઉપલબ્ધ પુરાવાને મુલ્યાંકનમાં લેતા પહેલા કલમ- ૧૩૯ ની જોગવાઈ તથા તે અન્વયે થનાર અનુમાન ક્યાં સુધી વિસ્તરે છે તે સમજવા માટે આ તબક્કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે '**Rangappa v. Sri Mohan (2010 (11) SCC 441)**' ના ચુકાદામાં ઠરાવેલ બાબતો ધ્યાને લેવા યોગ્ય છે, જેમાં નામદાર કોર્ટે ઠરાવેલ છે કે '**કાયદેસર વસુલ થઈ શકે તેવું દેવું અગર જવાબદારી અસ્તિત્વમાં હોવા સબંધે પણ ચેકના ધારકની તરફેણમાં અનુમાન કરવાનું રહે છે.**' આ સબંધે નામદાર કોર્ટે ચુકાદામાં નીચે મુજબ નોંધેલ છે.

The presumption mandated by section 139 includes a presumption that **there exists a legally enforceable debt or liability.** This is of course in the nature

of a rebuttable presumption and it is open to the accused to raise a defense wherein the existence of a legally enforceable debt or liability can be contested. However, there can be no doubt that there is an initial presumption which favors the respondent complainant

(૭.૨) નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે '**Bir Singh v. Mukesh Kumar, Reported in- 2019 (4) SCC 197**' ના ચુકાદામાં ઠરાવેલ બાબતો આ તબક્કે ધ્યાને લેવા યોગ્ય છે, જેમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે કાયદાની જોગવાઈ તથા અનેક ચુકાદાઓ ધ્યાને લીધા બાદ ઠરાવેલ છે કે ચેકમાં રહેલ સહી આરોપીની હોવાનું તથા તે રીટર્ન થયાનું પુરવાર કરવામાં આવે તે પછી કલમ- ૧૩૯ મુજબ ચેક 'દેવુ અગર જવાબદારી અદા કરવાના બદલામાં ઈશ્યુ કરવામાં આવેલ હતો' તેવું ધારકની ફેવરમાં અનુમાન કરવાનું રહે છે અને સાબીતીનો ભાર આરોપી પર ખસે છે. આ સંબંધે પેરા- ૩૭ માં નામદાર કોર્ટે નીચે મુજબ નોંધેલ છે.

A meaningful reading of the provisions of the Negotiable Instruments Act including, in particular, Section 20, 87 and 139, makes it amply clear that **a person who signs a cheque and makes it over to the payee remains liable unless he adduces evidence to rebut the presumption** that the cheque had been issued for payment of a debt or in discharge of a liability. It is immaterial that **the cheque may have been filled in by any person other than the drawer, if the cheque is duly signed by the drawer. If the cheque is otherwise valid, the penal provisions of Section 138 would be attracted.**

(૭.૩) '**M. S. Narayana Menon Alias Mani v. State of Kerala and Anr. (2006 (6) SCC 39)**' ના ચુકાદામાં ઠરાવેલ બાબતો આ તબક્કે ધ્યાને લેવા યોગ્ય છે, જેમાં નામદાર કોર્ટે ઠરાવેલ છે કે કલમ :- ૧૩૯ ના અનુમાનનું ખંડન કરવા માટે આરોપી એ જાતે પુરાવો આપવો આવશ્યક નથી, ફરીયાદી ધ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ પુરાવા પર પણ આરોપી આધાર રાખી શકે છે. એ હકીકત છે કે આરોપી એ માત્ર સંભવીતતાની શક્યતા (**pre-ponderance of probabilities**) દર્શાવવાની રહે છે તેમજ તેના માટે આરોપી ફરીયાદી ધ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ પુરાવા પર પણ આધાર રાખી શકે છે, પરંતુ નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે અનેક ચુકાદાઓ થકી એ બાબત પણ સ્પષ્ટ કરેલ છે કે આરોપીએ પ્રોબેબલ ડીફેન્સ

મુકવો જોઈએ. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત '**Rohitbhai Jivanlal Patel v. State of Gujarat (AIR 2019 SC 1876)**' ના ચુકાદામાં ઠરાવેલ બાબતો આ સબંધે ધ્યાને લેવા યોગ્ય છે, જેમાં ફરીયાદીની આવકના સ્ત્રોત સબંધેનો કોઈ પુરાવો ઉપલબ્ધ ન હોવાના કારણે તથા ચેકની જે એમાઉન્ટ હતી તે આરોપીને આપવામાં આવેલ રકમ કરતા ઓછી હતી અને બાકીની રકમ અંગે કોઈ ખુલાસો રેકર્ડ પર ઉપલબ્ધ ન હતો તથા ફરીયાદીએ આરોપીને આપેલ રકમ અંગે કોઈ કાચી નોટ કે પ્રોમીસરી નોટ વિગેરે મેળવેલ ન હતી વિગેરે મુદાઓ આધારે દ્વાયલ કોર્ટે આરોપીને નિર્દોષ ઠરાવતો હુકમ કરેલ હતો, તે સંદર્ભે નામદાર કોર્ટે ઠરાવેલ છે કે આ કાયદા હેઠળની કાર્યવાહીમાં કલમ- ૧૩૯ નુ પ્રિઝમ્પ્શન છે તેથી આ બાબતો ફરીયાદીના પુરાવાનુ ખંડન કરવા માટે પર્યાપ્ત નથી.

(૭.૪) વધુમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત '**Saroj Kumar Poddar v. State (Govt of Nct of Delhi) (2007 (3) SCC 693)**' ના ચુકાદામાં ઠરાવેલ બાબતો પણ ધ્યાને લેવા યોગ્ય છે, જેમાં નામદાર કોર્ટે કલમ- ૧૩૮ ના તત્વો એટલે કે કલમ- ૧૩૮ નો ગુન્હો પુરવાર કરવા માટે કઈ કઈ બાબતો આવશ્યક છે તેની નોંધ કરેલ છે. સમગ્રપણે આ તમામ ઓથોરીટીમાં નામદાર કોર્ટે ઠરાવેલ બાબતો અને કાયદાની જોગવાઈ ધ્યાને લેતા એ સ્પષ્ટ છે કે ચેકમાં રહેલ સહી આરોપીની હોવાનુ પુરવાર થયે તથા ચેક રીટર્ન થયાની પ્રોસેસ અને ત્યારબાદ આરોપીને નોટીસ પાઠવવામાં આવેલ હોવાનુ પુરવાર થયે તથા ચેક અન્ય તમામ રીતે વેલીડ હોવાનુ રેકર્ડ પર આવ્યે કલમ- ૧૩૯ નુ અનુમાન કરવાનુ રહે છે, જે અનુમાન કાયદેસર રીતે વસુલ થઈ શકે તેવુ દેવુ અગર જવાબદારી અસ્તિત્વમાં હોવા સુધી વિસ્તરે છે અને તેના લીધે સાબીતીની જવાબદારી આરોપી પર ખસે છે. એ હકીકત છે કે આરોપી કલમ- ૧૩૯ ના અનુમાનનુ ખંડન કરવા માટે આરોપીએ જાતે પુરાવો આપવો જરુરી નથી, તેઓ ફરીયાદી દ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ પુરાવા પર આધાર રાખી શકે છે, પરંતુ તેના માટે **પ્રોબેબલ ડીફેન્સ** રજુ થવો જરુરી છે.

(૭.૫) ઉપરોક્ત કાયદાની જોગવાઈ તથા નામદાર કોર્ટના ચુકાદામાં ઠરાવેલ બાબતો નજર સમક્ષ રાખી ફરીયાદી દ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ પુરાવાનુ મુલ્યાંકન કરીએ. આ
C. C. No. - 49273-2024
32nd Additional Chief Judicial Magistrate Court, Ahmedabad City

કામે ફરીયાદ હકીકતના સમર્થન માટે ફરીયાદીએ **આંક-૩ થી** સોગંદપર સરતપાસ રજુ કરેલ છે, જે ફરીયાદીનો મૌખિક પુરાવો છે, જેમાં ફરીયાદ હકીકત મુજબના કથનો છે. ફરીયાદ હકીકતની વિસ્તાર પુર્વકની નોંધ આ હુકમના પ્રથમ પેરામાં કરેલ છે આ સંજોગોમાં તેનું રીપીટેશન યથાવત રીતે નહીં કરતા માત્ર ટુંકમાં નોંધવામાં આવે તો, **ફરીયાદીએ સ્પષ્ટ પુરાવો આપેલ છે કે :** આરોપીને આપેલ કેમીકલ્સ એન્ડ ફાર્મા ના માલ અંગેના ફરીયાદીના કાયદેસરના બાકી લેણા અને તે જવાબદારી સંદર્ભે આરોપી એ વાદગ્રસ્ત ચેક ઈશ્યુ કરેલ હતો, જે અપુરતા ભંડોળના શેરા સાથે પરત આવેલ છે. **ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ- ૧૩૯ મુજબ ચેક દેવા અગર જવાબદારીના સંદર્ભમાં મેળવવામાં આવેલ હતો તેવું અનુમાન કરવાનું રહે છે.** આ કામે ફરીયાદીએ તેમના મૌખિક પુરાવા થકી તકરારી ચેક પોતાના ઘંઘા માટે પૈસાની જરૂરીયાત માટે જે રકમ મેળવેલ તે જવાબદારી ના સંદર્ભમાં આપેલ હોવાનું કથન કરેલ છે. ફરીયાદીના પુરાવા થકી એ બાબત પણ પુરવાર થયેલ છે કે ચેક અપુરતા ભંડોળના શેરા સાથે પરત ફરેલ છે. વધુમાં એ બાબત પણ પુરવાર થયેલ છે કે ચેક રીટર્ન થયા બાદ આરોપીને સમય મર્યાદામાં ધોરણસર ડીમાન્ડ નોટીસ આપવામાં આવેલ છે છતાં તેઓએ નોટીસ મુજબ કોઈ વર્તન કરેલ નથી અને લેણી રકમ વસુલ આપેલ નથી. **ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ :- ૧૩૮ ના તમામ તત્વો ફરીયાદીના મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવા થકી આકર્ષાય છે. કલમ :- ૧૩૯ ના અનુમાન સાથે આ બાબતો જોતા સાબીતીની જવાબદારી આરોપી પર ખસે છે.** પરંતુ, આરોપી સદર પુરાવાનું ખંડન થાય તેવી કોઈ હકીકત રેકર્ડ પર લઈ આવેલ નથી. આરોપી ને કેસના કામે પ્રોસેસની ધોરણસર બજવણી કરવામાં આવેલ છે, ધોરણસર પ્લી પણ રેકર્ડ કરવામાં આવેલ છે અને એ રીતે તેઓ જાણે છે કે તેઓ સામે આ કાર્યવાહી ચાલી રહેલ છે છતાં તેઓ હાજર રહેલા નથી. આ સંજોગોમાં ફરીયાદીના મૌખિક પુરાવાને તથા તેઓએ રજુ કરેલ દસ્તાવેજી પુરાવાને નહીં માનવાને કોઈ કારણ નથી.

(૭.૬) સમગ્ર પાછો જોવામાં આવે તો, આ કામે ફરીયાદ હકીકત મુજબની કાયદેસર રીતે વસુલ થઈ શકે તેવી જવાબદારીના બદલામાં તકરારી ચેક આપવામાં આવેલા હોવાનું તથા આ ચેક રીટર્ન થયા બાદ આરોપીને ધોરણસર ડીમાન્ડ નોટીસ આપવામાં આવેલ છતાં આરોપી એ સમય મર્યાદામાં લેણી રકમ વસુલ આપેલ નહીં હોવાનું પુરવાર થયેલ છે. આ સંજોગોમાં C. C. No. - 49273-2024 32nd Additional Chief Judicial Magistrate Court, Ahmedabad City

આરોપી ને ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ- ૧૩૮ ના ગુન્હા અન્વયે તકસીરવાન ઠરાવવામાં આવે છે, એ રીતે મુદા નં. ૧ નો જવાબ હકારમાં આપવામાં આવે છે.

સ્થળ : અમદાવાદ

તા. ૧૧/૧૧/૨૦૨૫

(કુતુબુદ્દીન હાતિમભાઈ ટ્રંકવાલા)

૩૨માં એડીશનલ ચીફ જ્યુડીશ્યલ મેજીસ્ટ્રેટ,

કોર્ટ નં.૪૬, અમદાવાદ શહેર

(૭.૭) સજા સંબંધે :-

(૭.૭.૧) ઉપરોક્ત ચુકાદો જાહેર કરતા સમયે આરોપીની ગેરહાજરી છે, આરોપીને ખ્યાલ છે કે તેઓ સામે આ કાર્યવાહી આગળ ચાલી રહેલ છે છતાં તેઓ હાજર રહેતા નથી, તેથી કેટલી સજા કરવી જોઈએ તે સંબંધે તેઓ તરફે કોઈ રજુઆત નથી. ફરીયાદી તરફે એવી રજુઆત છે કે આરોપીને કાયદા મુજબ થઈ શકે તે પુરેપુરી સજા કરવી જોઈએ તથા વળતર માટે આદેશ કરવો જોઈએ.

(૭.૭.૨) આરોપીને ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ ના ગુન્હાના કામે તકસીરવાન ઠરાવેલા છે, આ પ્રકારના ગુન્હાઓ હાલના સમયમાં વધુને વધુ પ્રમાણમાં બની રહેલ છે, આ કારણે જ કાયદામાં અમુક બાબતો અંગે પ્રિઝમ્પશન કરવા અંગે જોગવાઈ પણ કરવામાં આવેલ છે, હાથ પરના કામમાં આરોપીએ મોટી રકમના ચેક ફરીયાદીને આપેલ અને તે ચેક રીટર્ન થયેલ છે, વધુમાં ત્યારબાદ નોટીસ આપ્યા પછી પણ આરોપી એ ફરીયાદીના લેણા નાણા ચુકવી આપેલા નથી, વધુ અગત્યની બાબત એ છે કે કેસના કામે ટ્રાયલ દરમ્યાન હાજર રહેવા માટે પણ આરોપી એ તસ્દી લીધેલ નથી. હાલના યુગમાં કે જ્યારે લોકો પોતાનો મહંતમ નાણાકીય વ્યવહાર નેટબેંકીંગ, ચેક, વટાઉખત, ક્રેડીટકાર્ડ, ડ્રાફ્ટ વિગેરેથી કરતા થયા છે ત્યારે આ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ પ્રત્યે લોકોનો ભરોસો ટકી રહે તે જરૂરી છે, પોતાના ખાતામાં ભંડોળ નહીં હોવા છતાં ચેક આપવાનું કૃત્ય લોકોના આવા ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ પ્રત્યેના ભરોસાને તોડે છે, તેથી આ પ્રકારના ગુન્હાને સહજ રીતે ન લઈ શકાય તે સ્પષ્ટ છે. આ સંજોગોમાં કેદની સજા સાથે વળતરનો પણ આદેશ કરવામાં આવે તો તે યોગ્ય અને ન્યાયીક હોવાનું જણાય છે. જેથી મુદા નં. ૨ અન્વયે નીચે મુજબનો ન્યાયીક હુકમ કરવામાં આવે છે.

મુદા નં. ૨ ::-

:: હુકમ ::

૧. આરોપી શીતલબેન ગોપાલભાઈ પંચાલ, તે ડી.એમ. કોર્પોરેશનના માલીક, ઉવ.પુખ્ત. ને ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર કોડ કલમ- ૨૫૫(૨) અન્વયે ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ- ૧૩૮ ના ગુન્હા સબબ તકસીરવાન ઠરાવવામાં આવે છે અને તેઓને એક વર્ષની સાદી કેદની સજા કરવામાં આવે છે.
૨. ક્રિ.પ્રો.કો.કલમ-૩૫૭(૩) મુજબ આરોપીએ ફરીયાદીને વળતર પેટે રકમ રૂ.૨૩,૬૯,૭૯૦/- (અંકે રૂપીયા ત્રેવીસ લાખ ઓગણસીત્તેર હજાર સાતસો નેવું પુરા) ખાસ વળતર તરીકે ચુકવી આપવા તેવો હુકમ કરવામાં આવે છે.
૩. વળતરની રકમ આરોપીએ દિવસ-૩૦ માં કોર્ટમાં જમા કરાવવાની રહેશે, આરોપી વળતરની રકમ ચુકવવામાં નિષ્ફળ રહે તો તે બદલ વધુ બે માસની સાદી કેદની સજા કરવામાં આવે છે.
૪. આરોપીની ગેરહાજરીમાં આ ચુકાદો જાહેર કરેલ છે તેથી સજા વોરંટ ભરતા પહેલા આરોપી ની ઘરપકડ માટેનું વોરંટ પ્રથમ ઈશ્યુ કરવા હુકમ કરવામાં આવે છે.
૫. ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર કોડ કલમ- ૩૬૩(૧) મુજબ હુકમની એક નકલ વિનામુલ્યે આરોપી ને આપવી જરૂરી હોય આરોપીની અટક થયે તેઓને આ ચુકાદાની એક નકલ વિનામુલ્યે આપવા હુકમ કરવામાં આવે છે.
૬. આરોપીએ આ સજા અન્ય કોઈ ગુન્હાની સજાથી અલગ ભોગવવાની રહેશે. તેમજ આરોપીના અગાઉના જામીન તથા જાત મુચરકા રદ કરવામાં આવે છે.
હુકમ આજરોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી જાહેર કર્યો.

સ્થળ : અમદાવાદ.

તા. ૧૧/૧૧/૨૦૨૫

(કુલ્પુદીન હાતિમભાઈ ટ્રંકવાલા)

૩૨માં એડીશનલ ચીફ જ્યુડીશ્યલ મેજીસ્ટ્રેટ,

કોર્ટ નં.૪૬, અમદાવાદ શહેર

જી.જે.૦૧૨૧૩

C. C. No. - 49273-2024

32nd Additional Chief Judicial Magistrate Court, Ahmedabad City